

U S T A W A

z dnia 27 czerwca 1950 r.

o ustroju adwokatury.

R o z d z i a ł 1.

Przepisy ogólne.

Art. 1. Adwokaturę stanowi ogół adwokatów i aplikantów adwokackich.

Art. 2. Adwokatura współdziała z sądami i innymi władzami w ochronie porządku prawnego Polski Ludowej i powołana jest do udzielania pomocy prawnej zgodnie z prawem i interesem mas pracujących.

Art. 3. Wykonywanie zawodu adwokackiego odbywa się w zespołach adwokackich lub indywidualnie.

Art. 4. Organami adwokatury w rozumieniu niniejszej ustawy są: Naczelna Rada Adwokacka oraz organy wojewódzkich izb adwokackich.

Art. 5. Zwierzchni nadzór nad działalnością adwokatury sprawuje Minister Sprawiedliwości.

Art. 6. Minister Sprawiedliwości uchyla uchwały organów adwokatury, sprzeczne z prawem lub zagrażające interesowi publicznemu.

Art. 7. 1. Minister Sprawiedliwości może rozwiązać organ adwokatury, który przez swe działanie lub zaniedbanie narusza prawo lub zagraża interesowi publicznemu.

2. W tym przypadku Minister Sprawiedliwości mianuje tymczasowy organ, który pełni swe czynności do czasu ukonstytuowania się nowego organu.

Art. 8. Minister Sprawiedliwości określi w drodze rozporządzenia:

- 1) przepisy o wynagrodzeniu adwokatów za wykonywanie czynności zawodowych,
- 2) wzory pieczęci dla organów adwokatury oraz dla komisji dyscyplinarnych i weryfikacyjnych.

Art. 9. Minister Sprawiedliwości wyda w drodze zarządzenia regulaminy, przewidziane w niniejszej ustawie, jeżeli ustawa nie przekazuje ich wydania organom adwokatury.

Art. 10. 1. Minister Sprawiedliwości może oznaczyć w drodze zarządzenia liczbę adwokatów i aplikantów adwokackich dla poszczególnych wojewódzkich izb adwokackich oraz ustalić plan terenowego rozmieszczenia adwokatów i aplikantów adwokackich na obszarze tych izb.

2. Minister Sprawiedliwości może wyznaczyć adwokatowi siedzibę w miejscowości będącej siedzibą sądu.

Art. 11. Stanowiska w organach adwokatury obsadzane są na jeden rok.

Art. 12. 1. Adwokat, powołany na członka organu adwokatury, komisji dyscyplinarnej lub weryfikacyjnej, nie może odmówić objęcia tego stanowiska.

2. Minister Sprawiedliwości może z ważnych powodów zwolnić adwokata ze stanowiska, określonego w ust. 1.

Art. 13. Termin do wniesienia środków odwoławczych, przewidzianych w niniejszej ustawie, wynosi dni czternaście od dnia doręczenia orzeczenia.

R o z d z i a ł 2.

Wojewódzkie izby adwokackie.

Art. 14. 1. Adwokaci i aplikanci adwokaccy, mający siedzibę na obszarze właściwości sądu apelacyjnego, stanowią wojewódzką izbę adwokacką.

2. Wojewódzka izba adwokacka ma osobowość prawną.

Art. 15. Siedzibą wojewódzkiej izby adwokackiej jest siedziba sądu apelacyjnego.

Art. 16. Organami wojewódzkiej izby adwokackiej są:

- 1) walne zgromadzenie,
- 2) rada adwokacka,
- 3) komisja rewizyjna.

Art. 17. 1. Prawo udziału w walnym zgromadzeniu służy członkowi wojewódzkiej izby adwokackiej, jeżeli nie jest zawieszony w czynnościach zawodowych.

2. W walnym zgromadzeniu można uczestniczyć tylko osobiście.

Art. 18. Do zakresu działania walnego zgromadzenia należą:

- 1) wybór członków rady adwokackiej i komisji rewizyjnej,
- 2) uchwalanie budżetu izby i ustalanie wysokości składki rocznej na potrzeby izby,
- 3) rozpatrywanie i zatwierdzanie corocznych sprawozdań z działalności rady adwokackiej,
- 4) zatwierdzanie — po wysłuchaniu wniosków komisji rewizyjnej — zamknięć rachunkowych i udzielanie radzie adwokackiej absolutorium.

Art. 19. 1. Uchwały walnego zgromadzenia w sprawie wyboru członków rady adwokackiej i komisji rewizyjnej oraz w sprawie budżetu i składki rocznej podlegają zatwierdzeniu przez Ministra Sprawiedliwości.

2. Uchwały te uzyskują moc prawną, jeżeli Minister Sprawiedliwości w terminie miesięcznym od zawiadomienia nie odmówi ich zatwierdzenia.

3. W razie niezatwierdzenia wyboru członków rady adwokackiej lub komisji rewizyjnej Minister Sprawiedliwości może żądać zwołania walnego zgromadzenia dla ponownego wyboru albo powołać innych członków w miejsce niezatwierdzonych.

4. W razie niezatwierdzenia uchwały w sprawie budżetu lub składki rocznej rada adwokacka pobiera składki roczne i inne dochody oraz czyni wydatki w granicach, ustalonych dla roku poprzedzającego.

Art. 20. 1. Walne zgromadzenie zwołuje dziekan rady adwokackiej.

2. Walne zgromadzenie odbywa się w siedzibie izby.

Art. 21. 1. Zwyczajne walne zgromadzenie odbywa się raz do roku.

2. Nadzwyczajne walne zgromadzenie powinno być zwołane na żądanie Ministra Sprawiedliwości, rady adwokackiej, komisji rewizyjnej lub $\frac{1}{3}$ członków izby; zgromadzenie będzie zwołane w ciągu sześciu tygodni od zgłoszenia żądania.

Art. 22. Tryb zwoływania i odbywania walnych zgromadzeń określi regulamin, uchwalony przez Naczelną Radę Adwokacką i zatwierdzony przez Ministra Sprawiedliwości.

Art. 23. Do zakresu działania rady adwokackiej należą wszystkie sprawy adwokatury, których ustawa nie zastrzega innym władzom lub organom.

Art. 24. 1. Rada adwokacka składa się z siedmiu do piętnastu członków i z trzech do pięciu zastępców.

2. W tych granicach regulamin określi liczbę członków każdej rady adwokackiej i ich zastępców.

Art. 25. 1. Rada adwokacka na swym pierwszym posiedzeniu po zatwierdzeniu jej składu wybiera spośród swych członków dziekana, wicedziekana, sekretarza i skarbnika.

2. Ponadto rada adwokacka wybiera spośród członków izby delegatów do komisji dyscyplinarnych.

3. O dokonanym wyborze rada adwokacka zawiadamia Ministra Sprawiedliwości, Naczelną Radę Adwokacką oraz prezesa i prokuratora właściwego sądu apelacyjnego.

Art. 26. 1. Do ważności uchwał rady adwokackiej wymagana jest obecność większości jej członków, w tym dziekana lub wicedziekana.

2. Uchwały rady adwokackiej zapadają większością głosów; w razie równości głosów przeważa głos przewodniczącego.

Art. 27. 1. Rada adwokacka prowadzi listę adwokatów i listę aplikantów adwokackich.

2. Rada adwokacka zawiadamia Ministra Sprawiedliwości o zmianach w tych listach.

Art. 28. 1. Uchwała rady adwokackiej, dotycząca bezpośrednio poszczególnych osób, powinna zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne.

2. Od uchwały rady adwokackiej służy zainteresowanemu odwołanie do Ministra Sprawiedliwości, gdy przedmiotem uchwały jest:

- 1) odmowa wpisu na listę adwokatów lub aplikantów adwokackich,
- 2) skreślenie z listy,
- 3) przeniesienie siedziby adwokata lub aplikanta do innej miejscowości,
- 4) tymczasowe zawieszenie adwokata w wykonywaniu czynności zawodowych,
- 5) odmowa zezwolenia na utworzenie zespołu adwokackiego,
- 6) rozwiązanie zespołu adwokackiego.

3. Od uchwały rady adwokackiej w innym przedmiocie służy zainteresowanemu odwołanie do Naczelnej Rady Adwokackiej.

Art. 29. 1. Dziekan reprezentuje radę adwokacką, kieruje jej pracami, przewodniczy na jej posiedzeniu oraz wykonywa inne czynności, przewidziane w niniejszej ustawie.

2. Wicedziekan jest stałym zastępcą dziekana.

Art. 30. Tryb urzędowania rad adwokackich i komisji rewizyjnych oraz sposób i termin uiszczania składek rocznych określi regulamin, uchwalony przez Naczelną Radę Adwokacką i zatwierdzony przez Ministra Sprawiedliwości.

Art. 31. Rada adwokacka może przekazać ustanowionym w tym celu delegatom wykonywanie niektórych czynności w miejscowościach, oddalonych od siedziby izby; delegatów powołuje rada adwokacka spośród miejscowych członków izby.

Art. 32. Do zakresu działania komisji rewizyjnej należy kontrola działalności finansowej i gospodarczej rady adwokackiej.

Art. 33. 1. Komisja rewizyjna składa się z trzech członków i dwóch zastępców.

2. Komisja rewizyjna wybiera spośród swych członków przewodniczącego i jego zastępcę.

R o z d z i a ł 3.

Naczelna Rada Adwokacka.

Art. 34. 1. Do zakresu działania Naczelnej Rady Adwokackiej należy:

- 1) koordynowanie działalności wojewódzkich izb adwokackich,
- 2) nadzór nad działalnością izb,
- 3) rozstrzyganie odwołań od uchwał rad adwokackich,
- 4) udzielanie na żądanie Ministra Sprawiedliwości opinii o projektach aktów prawodawczych,
- 5) uchwalanie budżetu Naczelnej Rady Adwokackiej oraz określanie udziału poszczególnych izb w pokrywaniu jej wydatków budżetowych.

2. Siedzibą Naczelnej Rady Adwokackiej jest Warszawa.

Art. 35. Naczelną Radę Adwokacką tworzą dziesięciu rad adwokackich oraz przybrani przez nich dalsi członkowie w liczbie siedmiu spośród adwokatów, mających siedzibę w Warszawie.

Art. 36. Naczelna Rada Adwokacka wybiera ze swego grona prezesa, wiceprezesa, sekretarza i skarbnika.

Art. 37. Naczelna Rada Adwokacka zawiadamia Ministra Sprawiedliwości o osobach przybranych do jej składu i o jej ukonstytuowaniu się.

Art. 38. Organem wykonawczym Naczelnej Rady Adwokackiej jest Wydział Wykonawczy.

Art. 39. 1. Do zakresu działania Wydziału Wykonawczego należy:

- 1) rozstrzyganie odwołań od uchwał rad adwokackich,
- 2) rozstrzyganie spraw, przekazanych Wydziałowi Wykonawczemu przez regulamin albo przez Ministra Sprawiedliwości lub Naczelną Radę Adwokacką.

2. Uchwały Wydziału Wykonawczego, powzięte w zakresie określonym w ust. 1, mają moc uchwał Naczelnej Rady Adwokackiej w pełnym składzie.

Art. 40. Regulamin, uchwalony przez Naczelną Radę Adwokacką i zatwierdzony przez Ministra Sprawiedliwości, określi skład i sposób powołania Wydziału Wykonawczego oraz tryb urzędowania Naczelnej Rady Adwokackiej i jej Wydziału Wykonawczego.

Art. 41. Uchwała Naczelnej Rady Adwokackiej, dotycząca bezpośrednio poszczególnych osób, powinna zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne.

Art. 42. 1. Naczelna Rada Adwokacka uchyla uchwały rad adwokackich, sprzeczne z prawem lub zagrożące interesowi publicznemu.

2. Przepis ustępu poprzedzającego nie dotyczy uchwał, od których służy odwołanie do Ministra Sprawiedliwości.

R o z d z i a ł 4.

Wpis na listę adwokatów.

Art. 43. 1. Na listę adwokatów może być wpisany ten, kto:

- 1) daje rękojmię wykonywania zawodu adwokata zgodnie z zadaniami adwokatury w Polsce Ludowej,
- 2) posiada obywatelstwo polskie i korzysta w pełni z praw publicznych i obywatelskich praw honorowych oraz ma pełną zdolność do czynności prawnych,
- 3) jest nieskazitelnego charakteru,
- 4) ukończył wyższe studia prawnicze z przepisаныmi egzaminami,
- 5) odbył dwuletnią aplikację adwokacką, zakończoną złożeniem egzaminu adwokackiego.

2. Ubiegający się o wpis na listę powinien obrać sobie siedzibę w okręgu izby adwokackiej.

Art. 44. Wymagania odbycia aplikacji adwokackiej i złożenia egzaminu adwokackiego nie stosują się do:

- 1) profesorów i docentów nauk prawnych w polskich szkołach wyższych,
- 2) osób, które co najmniej przez trzy lata zajmowały stanowiska sędziowskie lub prokuratorskie w powszechnym wymiarze sprawiedliwości lub wojskowej służbie sprawiedliwości, albo też stanowiska sędziowskie w sądach ubezpieczeń społecznych bądź stanowiska rzeczownika interesu publicznego lub jego zastępców przy Trybunale Ubezpieczeń Społecznych,
- 3) osób, które posiadają kwalifikacje sędziowskie i co najmniej przez trzy lata zajmowały stanowiska prezesa, wiceprezesa lub radcy do spraw orzecznictwa w państwowych komisjach arbitrażowych,
- 4) pracowników Prokuratury Generalnej R. P., którzy po złożeniu egzaminu referendarskiego pozostawali co najmniej przez trzy lata w służbie referendarskiej.

Art. 45. Wymaganie odbycia aplikacji adwokackiej nie stosuje się do osób, które po odbyciu aplikacji notarialnej, zakończonej przepisany egzaminem, pozostawały co najmniej przez trzy lata na stanowisku notariusza.

Art. 46. 1. Minister Sprawiedliwości może zwolnić ubiegającego się o wpis na listę adwokatów od wymagań, wskazanych w art. 43 pkt 4 i 5.

2. Minister Sprawiedliwości może uzależnić takie zwolnienie od złożenia egzaminu adwokackiego.

Art. 47. 1. O wpisie na listę adwokatów decyduje rada adwokacka.

2. Rada adwokacka może uzależnić wpis od obrania przez ubiegającego się siedziby w miejscowości, wyznaczonej przez radę, jeżeli wymaga tego konieczność prawidłowego rozmieszczenia adwokatów dla zapewnienia ludności należytej pomocy prawnej.

Art. 48. Wpis na listę adwokatów uważa się za dokonany, jeżeli Minister Sprawiedliwości nie sprze-

ciwi się wpisowi w ciągu dni trzydziestu od podania mu do wiadomości uchwały rady adwokackiej.

Art. 49. Adwokat jest obowiązany przed rozpoczęciem wykonywania czynności zawodowych złożyć wobec dziekana ślubowanie treści następującej:

„Ślubuję uroczystie w mojej pracy adwokata przyczyniać się ze wszystkich sił do obrony i umacniania porządku prawnego Państwa Ludowego, któremu wierności zawsze dochowam, obowiązki adwokata wypełniać gorliwie, sumiennie i zgodnie z przepisami prawa, dochować tajemnicy zawodowej, a w postępowaniu moim kierować się zasadami godności, uczciwości i sprawiedliwości społecznej“.

R o z d z i a ł 5.

Praca zawodowa adwokata.

Art. 50. 1. Praca zawodowa adwokata polega na udzielaniu pomocy prawnej, a w szczególności na obronie i zastępowaniu stron przed sądami w granicach, zakreślonych przepisami prawnymi, a nadto — jeżeli przepisy nie wyłączają zastępstwa adwokackiego — przed urzędami i instytucjami prawa publicznego, jak również na udzielaniu porad i opinii prawnych oraz opracowywaniu aktów prawnych.

2. Adwokaci mogą być powoływani do wykonywania czynności, sprawowanych pod nadzorem władz państwowych.

Art. 51. W sprawach, należących w pierwszej instancji do właściwości sądu apelacyjnego, może brać udział tylko adwokat, któremu Minister Sprawiedliwości udzieli na to zezwolenia, mając na względzie wymagania szczególnej rękojmi w tych sprawach.

Art. 52. 1. Adwokat może odmówić pomocy prawnej tylko z ważnych powodów.

2. Wątpliwości co do udzielenia lub odmowy pomocy prawnej rozstrzyga rada adwokacka, a w przypadkach niecierpiących zwłoki — dziekan.

3. W sprawach, w których pomoc prawna ma z mocy przepisów nastąpić z urzędu, zwolnić adwokata od udzielenia tej pomocy może tylko władza, która go wyznaczyła.

Art. 53. 1. Adwokatowi nie wolno udzielić pomocy prawnej, jeżeli udzielił jej stronie przeciwnej w tej samej bądź związanej z nią sprawie; nie wolno mu również udzielić pomocy prawnej w sprawie, w której brał udział z ramienia władzy publicznej.

2. Adwokatowi nie wolno udzielić pomocy prawnej, która koliduje z ogólnym interesem gospodarki społecznej.

Art. 54. Adwokat, wypowiadając pełnomocnictwo, jest obowiązany jeszcze przez dwa tygodnie pełnić swe obowiązki, jeżeli nie nastąpiło wcześniejsze objęcie sprawy przez innego adwokata lub zwolnienie ze strony klienta.

Art. 55. Adwokat jest obowiązany zachować w tajemnicy wszystko, o czym dowiedział się z tytułu wykonywania zawodu adwokackiego.

Art. 56. 1. Adwokat korzysta przy wykonywaniu zawodu adwokackiego z wolności słowa i pisma w granicach, zakreślonych zadaniami adwokatury, przepisami prawnymi i rzeczową potrzebą.

2. Nadużycie tej wolności, stanowiące ściganą z oskarżenia prywatnego zniewagę strony, jej pełnomocnika lub obrońcy, świadka albo biegłego, podlega ściganiu tylko w drodze dyscyplinarnej.

3. Wszelkie inne nadużycie tej wolności ścigane będzie w drodze sądowej i dyscyplinarnej.

Art. 57. Za udzielenie pomocy prawnej należy się adwokatowi wynagrodzenie, którego wysokość określają przepisy o wynagrodzeniu adwokatów za wykonywanie czynności zawodowych, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Art. 58. Adwokat jest obowiązany prowadzić akta, które odzwierciedlają przebieg każdej powierzzonej mu sprawy i wykonane w niej czynności.

Art. 59. Adwokat jest obowiązany przechowywać dokumenty, powierzone mu przez klienta, w ciągu lat trzech od dokonania ostatniej czynności w sprawie, chyba że przed upływem tego czasu wezwał klienta listem poleconym do odbioru dokumentów, a klient w ciągu sześciu miesięcy nie zastosował się do tego wezwania.

Art. 60. 1. Rada adwokacka kontroluje pracę adwokata pod względem zawodowym, etycznym i społecznym.

2. Szczegółowe przepisy o wykonywaniu tej kontroli określi regulamin.

3. Przepisy o kontroli pracy adwokatów, będących obrońcami wojskowymi, zostaną wydane w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej.

Art. 61. Dziekan może w drodze porządkowej udzielić ostrzeżenia członkowi izby, który dopuścił się drobniejszego uchybienia, nie dającego podstawy do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego.

Art. 62. 1. Z zawodem adwokata nie wolno łączyć stanowiska:

- 1) pracownika państwowego,
- 2) sędziego, prokuratora i asesora sądowego,
- 3) żołnierza zawodowego w służbie czynnej,
- 4) notariusza i asesora notarialnego.

2. Zakaz łączenia stanowisk nie dotyczy stanowiska nauczyciela i pracownika nauki.

3. Z zawodem adwokata wolno łączyć czynności rady prawnej we władzach państwowych, jednostkach gospodarki społecznej i organizacjach społecznych.

Art. 63. 1. Adwokatowi nie wolno objąć stanowiska lub podejmować się zajęcia, kolidującego z zadaniami adwokatury lub z wykonywaniem zawodu adwokackiego.

2. Adwokatowi, pełniącemu czynności rady prawnej we władzach państwowych, nie wolno podejmować się udzielania prawnej pomocy osobie fizycznej lub przedsiębiorstwu nieuspołecznionemu.

Art. 64. Adwokat zawiadomi niezwłocznie radę adwokacką o objęciu stanowiska lub zajęcia zarobkowego, nie polegającego na wykonywaniu zawodu ad-

wokata. Nie dotyczy to działalności naukowej, pedagogicznej, literackiej, artystycznej i publicystycznej.

Art. 65. 1. Adwokat powinien zamieszkiwać i prowadzić kancelarię w obranej przez siebie siedzibie.

2. Rada adwokacka może z ważnych powodów zezwolić adwokatowi na zamieszkanie w pobliżu miejscowości, w której ma siedzibę.

Art. 66. 1. Adwokat może za zgodą rady adwokackiej przenieść siedzibę do innej miejscowości w okręgu swojej izby.

2. Rada adwokacka może nakazać adwokatowi przeniesienie siedziby do innej miejscowości w okręgu wojewódzkiej izby adwokackiej, jeżeli wymaga tego konieczność zapewnienia ludności należytej pomocy prawnej.

3. Przepis ustępu poprzedzającego nie stosuje się do adwokata, zajmującego stanowisko nauczyciela lub pomocniczej siły naukowej w państwowej szkole wyższej, jeżeli minister, któremu dana szkoła podlega, stwierdza konieczność zatrudnienia go na tym stanowisku.

Art. 67. 1. Adwokat może przenieść siedzibę do okręgu innej izby za zgodą rady adwokackiej izby, w której ma siedzibę oraz rady adwokackiej izby, do której zamierza się przenieść.

2. W przypadku wyrażenia zgody na przeniesienie siedziby przez obie rady adwokackie następuje skreślenie adwokata z listy adwokatów dotychczasowej izby oraz wpisanie go na listę adwokatów izby, do której adwokat przenosi siedzibę.

Art. 68. Adwokat, przenosząc siedzibę lub wydalając się z niej na czas ponad sześć tygodni, ustanowi innego adwokata swym zastępcą i zawiadomi o tym radę adwokacką.

Art. 69. 1. Rada adwokacka ustanowi z urzędu zastępcę dla adwokata w przypadku skreślenia go z listy lub zawieszenia w czynnościach zawodowych.

2. Rada adwokacka może również ustanowić zastępcę dla adwokata, który czasowo nie ma możliwości wykonywania zawodu lub nie ustanowił zastępcy w przypadku, określonym w art. 68.

3. Uchwała rady zastępuje substytucję, udzieloną przez adwokata.

4. Zastępca zawiadomi niezwłocznie klientów zastępowanego adwokata o przyjęciu zastępstwa.

Art. 70. Strój adwokatów podczas rozpraw określa regulamin.

R o z d z i a ł 6.

Zespoły adwokackie.

Art. 71. Adwokaci mogą w celu wykonywania zawodu łączyć się w zespoły adwokackie.

Art. 72. Zespoły adwokackie torują drogę wyższemu społecznym formom wykonywania czynności zawodowych adwokatury i mają za zadanie organizowanie udzielania pomocy prawnej ze szczególnym uwzględnieniem uprzywilejowania tej pomocy ludności pracującej.

Art. 73. Do szczególnych obowiązków zespołu należy:

- 1) podnoszenie poziomu ideologicznego i zawodowego członków zespołu,
- 2) kontrola pracy zawodowej członków zespołu.

Art. 74. 1. Do powstania zespołu potrzebne jest zezwolenie rady adwokackiej.

2. Utworzenie zespołu rada adwokacka wpisuje do prowadzonego przez siebie rejestru zespołów.

Art. 75. 1. Minister Sprawiedliwości określi w drodze rozporządzenia szczegółowe przepisy, dotyczące tworzenia, organizacji, funkcjonowania i rozwiązywania zespołów adwokackich, prowadzenia ich rejestru, nadawania im osobowości prawnej, sposobu przyjmowania spraw i przydzielania czynności członkom zespołów, trybu przyjmowania wynagrodzenia od klientów i jego wypłaty adwokatom oraz sposobu dokonywania potrąceń na koszty administracyjne i inne, dokonywania rozliczeń z tytułu zastępstw pomiędzy adwokatami i prowadzenia rachunkowości.

2. Przepisy te, jeżeli dotyczą obrońców wojskowych jako członków zespołów, będą wydane w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej.

Art. 76. Przepisu art. 73 pkt 2 i przepisów rozporządzenia, wydanego na podstawie art. 75 ust. 1, nie stosuje się w zakresie wykonywania przez członka zespołu czynności zawodowych radcy prawnego (art. 62 ust. 3).

R o z d z i a ł 7.

Spółeczne biura pomocy prawnej.

Art. 77. Rady adwokackie prowadzą w odpowiedniej ilości społeczne biura pomocy prawnej, których zadaniem jest zapewnienie pomocy prawnej szerokim rzeszom pracujących na warunkach szczególnie przystępnych.

Art. 78. Minister Sprawiedliwości określi w drodze regulaminu organizację i sposób funkcjonowania społecznych biur pomocy prawnej.

R o z d z i a ł 8.

Skreślenie z listy adwokatów.

Art. 79. 1. Rada adwokacka skreśli adwokata z listy wskutek:

- 1) śmierci,
- 2) zgłoszenia wystąpienia z adwokatury,
- 3) przeniesienia siedziby do innej wojewódzkiej izby adwokackiej,
- 4) utraty obywatelstwa polskiego,
- 5) utraty z mocy wyroku sądowego praw publicznych i obywatelskich praw honorowych albo prawa wykonywania zawodu,
- 6) ubezwłasnowolnienia,
- 7) braku rękojmi wykonywania zawodu adwokata zgodnie z zadaniami adwokatury w Polsce Ludowej,
- 8) niezaniechania mimo wezwania rady adwokackiej zajęcia, którego nie wolno łączyć z zawodem adwokata,

9) orzeczenia dyscyplinarnego o wydaleniu z adwokatury.

2. Adwokat nie może być skreślony z listy w czasie toczącego się przeciwko niemu postępowania dyscyplinarnego.

Art. 80. Rada adwokacka może zawiesić tymczasowo adwokata w czynnościach zawodowych w przypadku wszczęcia postępowania o jego ubezwłasnowolnienie.

Art. 81. W przypadku, przewidzianym w art. 79 ust. 1 pkt 7 rada adwokacka poweźmie uchwałę o skreśleniu z listy bądź z własnej inicjatywy, bądź wskutek polecenia Naczelnej Rady Adwokackiej lub Ministra Sprawiedliwości.

R o z d z i a ł 9.

Aplikacja adwokacka.

Art. 82. Na listę aplikantów adwokackich może być wpisany ten, kto odpowiada wymaganiom art. 43 ust. 1 pkt 1—4 i nie jest zwolniony od obowiązku odbicia aplikacji adwokackiej.

Art. 83. Do aplikantów adwokackich stosuje się odpowiednio przepisy art. 46—49, 53, 55, 56, 60—67 i 79 ust. 2.

Art. 84. Aplikant adwokacki nie może bez zezwolenia rady adwokackiej podejmować się zajęć ubocznych. Nie dotyczy to działalności naukowej, pedagogicznej, literackiej, artystycznej i publicystycznej.

Art. 85. 1. Aplikacja adwokacka polega na zaznajomieniu się ze wszystkimi działaniami czynności adwokackich oraz z zasadami wykonywania zawodu adwokata.

2. Ogólne kierownictwo kształcenia aplikantów należy do rady adwokackiej.

3. Regulamin, uchwalony przez Naczelną Radę Adwokacką i zatwierdzony przez Ministra Sprawiedliwości, określi zasady i sposób kształcenia aplikantów, zakres egzaminu adwokackiego, tryb jego przeprowadzenia i skład komisji egzaminacyjnej.

Art. 86. 1. Aplikacja adwokacka powinna odbywać się w zespołach adwokackich.

2. Za zgodą rady adwokackiej aplikacja może odbywać się u adwokata, wykonywającego zawód indywidualnie, jeżeli daje on rękojmię należytego wykształcenia i wychowania zawodowego aplikanta.

3. Siedzibą aplikanta jest siedziba zespołu adwokackiego lub adwokata, pod którego kierunkiem aplikant odbywa aplikację.

Art. 87. Dziekan dokonywa przydziału aplikanta do zespołu adwokackiego, uwzględniając w miarę możliwości życzenia kierownika zespołu i aplikanta.

Art. 88. 1. Kierowanie pracą aplikanta, przydzielonego do zespołu adwokackiego, należy do kierownika zespołu.

2. Zespół płaci aplikantowi wynagrodzenie według norm, które ustala rada adwokacka.

Art. 89. Kierownik zespołu może w drodze porządkowej udzielić ostrzeżenia aplikantowi, który dopuścił się drobniejszego uchybienia, nie dającego jeszcze podstawy do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego.

Art. 90. Aplikant adwokacki może zastępować adwokatów, należących do zespołu, w sądach i urzędach z wyjątkiem sądów apelacyjnych i Sądu Najwyższego. Upoważnienia do zastępowania udziela aplikantowi za zgodą kierownika zespołu adwokat, który prowadzi sprawę.

Art. 91. 1. Aplikant adwokacki, odbywający aplikację u adwokata, wykonywającego zawód indywidualnie, jest obowiązany pracować w jego kancelarii i pod jego kierunkiem.

2. Adwokat kieruje pracą aplikanta i płaci mu wynagrodzenie według norm, które ustala rada adwokacka.

Art. 92. Aplikant adwokacki, odbywający aplikację u adwokata, wykonywającego zawód indywidualnie, może zastępować tego adwokata w sądach i urzędach z wyjątkiem sądów apelacyjnych i Sądu Najwyższego na mocy szczególnego w każdej sprawie upoważnienia.

Art. 93. 1. Rada adwokacka skreśli aplikanta adwokackiego z listy wskutek:

- 1) okoliczności, wymienionych w art. 79 ust. 1,
- 2) nieprzystąpienia bez usprawiedliwionej przyczyny do egzaminu adwokackiego w ciągu roku od zakończenia aplikacji lub do ponownego egzaminu w terminie, wyznaczonym przez komisję egzaminacyjną.

2. Rada adwokacka może ponadto skreślić z listy aplikanta, który w ciągu dwóch lat od daty złożenia egzaminu adwokackiego nie został wpisany na listę adwokatów.

Art. 94. Przepisy o zawieszeniu adwokatów w czynnościach zawodowych stosuje się odpowiednio do aplikanta adwokackiego, przy czym czasu trwania zawieszenia aplikanta w czynnościach nie zalicza się do okresu obowiązkowej aplikacji.

R o z d z i a ł 10.

Odpowiedzialność dyscyplinarna.

Art. 95. Adwokaci i aplikanci adwokaccy podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z interesem mas pracujących, z zasadami prawa, słuszności lub godności, bądź też za naruszenie swych obowiązków zawodowych.

Art. 96. 1. Kary dyscyplinarne są następujące:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana,
- 3) zawieszenie w czynnościach zawodowych na okres od trzech miesięcy do lat dwóch,
- 4) wydalenie z adwokatury.

2. Adwokat i aplikant adwokacki, przeciw któremu toczy się postępowanie dyscyplinarne lub karne,

może być tymczasowo zawieszony w czynnościach zawodowych, jeżeli tego wymaga interes publiczny.

Art. 97. 1. Postępowanie dyscyplinarne toczy się niezależnie od postępowania karnego o ten sam czyn, może ono jednak być zawieszona do czasu ukończenia postępowania karnego.

2. Nie można wszczynać postępowania dyscyplinarnego z powodu czynu, związanego ze sprawowaniem urzędu lub mandatem publicznym, zanim właściwa władza dyscyplinarna lub sąd karny nie wyda orzeczenia.

Art. 98. 1. Postępowania dyscyplinarnego nie wszczyna się, a wszczęte umarza się, jeżeli zaszła okoliczność, która według kodeksu postępowania karnego wyłącza ściganie.

2. W razie śmierci obwinionego przed ukończeniem postępowania dyscyplinarnego postanowienie o umorzeniu traci moc i postępowanie toczy się nadal, jeżeli tego zażąda w terminie dwumiesięcznym od dnia zgonu obwinionego jego małżonek, krewny w linii prostej, brat lub siostra.

Art. 99. 1. Nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego, jeżeli od chwili popełnienia przewinienia upłynęło lat pięć.

2. Jeżeli jednak czyn zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne nie następuje wcześniej niż przedawnienie karne.

3. Przedawnienie dyscyplinarne przerywa każda czynność organu, powołanego do ścigania przewinienia.

4. Przedawnienie dyscyplinarne nie biegnie w czasie, gdy adwokat z mocy ustawy nie może być pociągnięty do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Art. 100. W sprawach dyscyplinarnych orzekają:

- 1) wojewódzka komisja dyscyplinarna do spraw adwokatów, jako pierwsza instancja,
- 2) Wyższa Komisja Dyscyplinarna do spraw adwokatów, jako instancja druga i ostatnia.

Art. 101. Pracami wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej kieruje prezes, którego powołuje i odwołuje Minister Sprawiedliwości.

Art. 102. 1. Wojewódzka komisja dyscyplinarna orzeka w kompletach, składających się z trzech członków.

2. Członkami kompletu orzekającego są:

- 1) sędzia, delegowany przez prezesa sądu apelacyjnego, jako przewodniczący,
- 2) delegat wojewódzkiej rady narodowej,
- 3) delegat rady adwokackiej.

3. Minister Sprawiedliwości określi w drodze zarządzenia ilość kompletów orzekających w każdej wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej.

Art. 103. Od orzeczenia wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej służy odwołanie do Wyższej Komisji Dyscyplinarnej do spraw adwokatów.

Art. 104. Pracami Wyższej Komisji Dyscyplinarnej kieruje prezes, którego powołuje i odwołuje Minister Sprawiedliwości.

Art. 105. 1. Wyższa Komisja Dyscyplinarna orzeka w składzie trzech członków — w tej liczbie jednego

adwokata — powołanych przez Ministra Sprawiedliwości. Adwokata jako członka kompletu orzekającego powołuje Minister Sprawiedliwości spośród kandydatów, przedstawionych przez Naczelną Radę Adwokacką.

2. Minister Sprawiedliwości określi w drodze zarządzenia ilość kompletów orzekających w Wyższej Komisji Dyscyplinarnej.

Art. 106. 1. Oskarżycielem przed wojewódzką komisją dyscyplinarną jest rzecznik dyscyplinarny, wyznaczony przez radę adwokacką.

2. W postępowaniu przed wojewódzką komisją dyscyplinarną może brać udział jako oskarżyciel także prokurator, delegowany przez prokuratora sądu apelacyjnego.

3. Udział prokuratora w postępowaniu jest niezależny od udziału rzecznika dyscyplinarnego.

Art. 107. Oskarżycielem przed Wyższą Komisją Dyscyplinarną jest prokurator Sądu Najwyższego, delegowany przez Ministra Sprawiedliwości.

Art. 108. Czynności kancelaryjne wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej prowadzi rada adwokacka, czynności zaś kancelaryjne Wyższej Komisji Dyscyplinarnej — Naczelna Rada Adwokacka.

Art. 109. Minister Sprawiedliwości określi w drodze rozporządzenia szczegółowe przepisy o organizacji władz, powołanych do prowadzenia dochodzeń i orzekania w sprawach dyscyplinarnych adwokatów, oraz o trybie postępowania dyscyplinarnego.

R o z d z i a ł 11.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 110. Adwokaci wpisani na listę adwokatów w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy podlegają weryfikacji.

Art. 111. 1. Dla przeprowadzenia weryfikacji tworzy się przy każdej wojewódzkiej izbie adwokackiej wojewódzka komisja weryfikacyjna, a ponadto Wyższą Komisję Weryfikacyjną przy Ministrze Sprawiedliwości.

2. Każda wojewódzka komisja weryfikacyjna oraz Wyższa Komisja Weryfikacyjna składa się z prezesa i odpowiedniej ilości kompletów orzekających.

3. Komplet orzekający stanowią przewodniczący i dwaj członkowie — w tej liczbie co najmniej jeden adwokat.

4. Prezes komisji kieruje jej pracami, wydaje w miarę potrzeby zarządzenia co do czynności przygotowawczych, ustala terminy i przedmiot posiedzeń kompletów oraz wyznacza sprawozdawców.

Art. 112. 1. Minister Sprawiedliwości określi w drodze zarządzenia ilość kompletów orzekających w każdej wojewódzkiej komisji weryfikacyjnej i w Wyższej Komisji Weryfikacyjnej.

2. Minister Sprawiedliwości powołuje prezesów, przewodniczących i członków kompletów wojewódzkich komisji weryfikacyjnych oraz Wyższej Komisji Weryfikacyjnej.

Art. 113. 1. Wojewódzka komisja weryfikacyjna orzeka:

- 1) utrzymanie w mocy wpisu adwokata na listę albo
 - 2) skreślenie adwokata z listy
- zależnie od oceny, czy weryfikowany jest godny wykonywania zawodu adwokata w Polsce Ludowej.

2. Komisja przeprowadza z urzędu dowody, potrzebne dla ustalenia okoliczności, które mają być podstawą orzeczenia, stosując odpowiednio przepisy o postępowaniu administracyjnym.

3. Przed wydaniem orzeczenia o skreśleniu adwokata z listy komisja umożliwi mu złożenie wyjaśnień ustnie lub na piśmie.

4. Orzeczenie komisji wymaga uzasadnienia faktycznego i prawnego.

Art. 114. 1. Od orzeczenia wojewódzkiej komisji weryfikacyjnej o skreśleniu z listy służy zainteresowanemu adwokatowi odwołanie.

2. Prokuratorowi sądu apelacyjnego służy odwołanie od każdego orzeczenia wojewódzkiej komisji weryfikacyjnej na korzyść lub na niekorzyść adwokata.

3. Odwołanie rozpoznaje Wyższa Komisja Weryfikacyjna, która orzeka ostatecznie w sprawie.

Art. 115. Po uprawomocnieniu się orzeczenia weryfikacyjnego prezes wojewódzkiej komisji weryfikacyjnej przesyła odpis orzeczenia właściwej radzie adwokackiej w celu wykonania.

Art. 116. Czynności kancelaryjne wojewódzkiej komisji weryfikacyjnej prowadzi rada adwokacka, czynności zaś kancelaryjne Wyższej Komisji Weryfikacyjnej — Ministerstwo Sprawiedliwości.

Art. 117. Aplikanci adwokacy, wpisani na listę aplikantów adwokackich w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, podlegają weryfikacji przy odpowiednim stosowaniu przepisów o weryfikacji adwokatów.

Art. 118. 1. Aplikanci adwokacy, wpisani na listę aplikantów w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, odbywają dalszą aplikację według przepisów tej ustawy przy zaliczeniu im czasu dotychczas odbytej aplikacji.

2. Aplikanci adwokacy, wpisani w dniu ogłoszenia ustawy na listę aplikantów adwokackich, mogą być wpisani na listę adwokatów bez złożenia egzaminu adwokackiego po odbyciu rocznej aplikacji adwokackiej, jeżeli odpowiadają wymaganiom, przewidzianym w art. 43 ust. 1 pkt 1 — 4.

Art. 119. 1. obrońcy sądowi, obrońcy karni i obrońcy przy sądach grodzkich, którzy w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy posiadają uprawnienia do wykonywania zawodu obrońców, będą wpisani na listę adwokatów, jeżeli orzeczeniem, zapadłym w postępowaniu weryfikacyjnym, będą uznani godnymi wykonywania zawodu adwokata w Polsce Ludowej.

2. obrońca, który w postępowaniu weryfikacyjnym nie został uznany godnym wykonywania zawodu adwokata w Polsce Ludowej, traci uprawnienia do wykonywania zawodu obrońcy.

3. Przepisy o weryfikacji adwokatów stosuje się odpowiednio.

4. obrońca może wykonywać dotychczasowe uprawnienia zawodowe do czasu wpisania go na listę adwokatów, bądź też do czasu utraty uprawnień zawodowych w myśl ust. 2.

Art. 120. Osoby, które zajmowały stanowiska sędziowskie w Najwyższym Trybunale Administracyjnym, mogą być wpisane na listę adwokatów, jeżeli odpowiadają wymaganiom, przewidzianym w art. 43 ust. 1 pkt 1 — 4.

Art. 121. Przepis art. 44 pkt 4 stosuje się również do osób, które przed dniem 1 stycznia 1950 r. zostały zwolnione od egzaminu referendarskiego, a po tym zwolnieniu pozostawały co najmniej przez trzy lata w służbie referendarskiej w Prokuraturii Generalnej R. P.

Art. 122. Osoby, które pełniły co najmniej przez trzy lata w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy służbę referendarską w biurach (departamentach, wydziałach) prawnych państwowych władz naczelnych na stanowiskach, związanych z pracami ustawodawczymi, mogą być wpisane na listę adwokatów, jeżeli odpowiadają wymaganiom, przewidzianym w art. 43 ust. 1 pkt 1 — 4.

Art. 123. Do dnia 31 grudnia 1955 r. adwokatowi wolno zajmować stanowiska, których w myśl art. 62 nie wolno łączyć z zawodem adwokata. W czasie pozostawania na tych stanowiskach adwokat nie wykonuje zawodowej pracy adwokata.

Art. 124. 1. Minister Sprawiedliwości określi w drodze zarządzenia tryb zorganizowania pierwszych organów adwokatury i komisji dyscyplinarnych jak również termin przekazania im czynności dotychczasowych władz w sprawach adwokatury.

2. Dotychczasowe władze w sprawach adwokatury sprawują nadal swoje czynności do terminu, wskazanego w ust. 1, stosując dotychczasowe przepisy.

3. Do spraw, przejętych przez nowe władze, a nie zakończonych przed dniem ich przejęcia, stosuje się przepisy niniejszej ustawy.

Art. 125. 1. Majątek dotychczasowej Naczelnej Rady Adwokackiej przejmie Naczelna Rada Adwokacka, zorganizowana według przepisów niniejszej ustawy.

2. Majątek i odrębne fundusze, okręgowych izb adwokackich przechodzą na własność odpowiednich

wojewódzkich izb adwokackich. Jeżeli mają być rozdzielone między kilka odpowiednich izb adwokackich, Minister Sprawiedliwości dokona rozdziału. Orzeczenie Ministra Sprawiedliwości stanowi tytuł przejścia własności.

Art. 126. 1. Uchyła się:

- 1) ustawę z dnia 4 maja 1938 r. Prawo o ustroju adwokatury (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 289),
- 2) dekret z dnia 24 maja 1945 r. o tymczasowych przepisach uzupełniających prawo o ustroju adwokatury (Dz. U. R. P. z 1945 r. Nr 25, poz. 146 i z 1946 r. Nr 49, poz. 278),
- 3) dekret z dnia 8 lutego 1919 r. w przedmiocie przepisów tymczasowych o obrońcach sądowych i obrońcach przy sądach pokoju (Dz. Pr. P. P. Nr 15, poz. 205),
- 4) art. 14 — 18 przepisów wprowadzających kodeks postępowania karnego.

2. Wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w dekreście z dnia 22 stycznia 1946 r. o wyjątkowym dopuszczaniu do obejmowania stanowisk sędziowskich, prokuratorskich i notarialnych oraz do wpisywania na listę adwokatów (Dz. U. R. P. Nr 4, poz. 33):
 - a) w tytule skreśla się wyrazy „oraz do wpisywania na listę adwokatów“,
 - b) skreśla się art. 3,
 - c) w art. 4 po wyrazach „art. 1“ dodaje się wyraz „i“ oraz skreśla się wyrazy „i 3“,
- 2) w dekreście z dnia 22 lutego 1946 r. o rejestracji i przymusowym zatrudnieniu we władzach wymiaru sprawiedliwości osób, mających kwalifikacje do objęcia stanowiska sędziego (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 9, poz. 65 i z 1947 r. Nr 5, poz. 21) skreśla się art. 5 ust. 4.

Art. 127. Wykonanie ustawy porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 128. Ustawa wchodzi w życie z upływem miesiąca od dnia jej ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *B. Bierut*

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

Minister Sprawiedliwości: *H. Świątkowski*